

PSVI.431.1.11.2025

6407311 2025-06-17 03 POLECONA ZPO

Pani Sylwia Noworyta

Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Rydułtowach

Raciborska 369

44-280 Rydułtowy

3916406

WOJEWODA ŚLĄSKI

Katowice, 13 czerwca 2025 r.

PSVI.431.1.11.2025
Egzemplarz nr 1

Pani
Sylvia Noworyta
Dyrektor
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Rydułtowach

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49) w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Rydułtowach, ul. Raciborska 369; 44-280 Rydułtowy, przeprowadzono kontrolę w trybie zwykłym. Kontrola jest ujęta w planie kontroli zewnętrznych, prowadzonych przez Wydziały Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach na rok 2025.

Organizację i tryb przeprowadzenia niniejszej kontroli określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r. poz. 1477).

Kontrolę w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Rydułtowach, na podstawie upoważnień wydanych 9 kwietnia 2025 r., przeprowadził zespół inspektorów Oddziału do Spraw Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach: Anna Lechowicz – starszy inspektor wojewódzki (kierująca zespołem) i Danuta Kotorowicz – starszy inspektor wojewódzki.

Tematem kontroli była ocena realizacji wybranych zadań gminy wynikających z art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

O terminie i zakresie planowanej kontroli pismami z 10 kwietnia 2025 r. poinformowano Burmistrza Miasta Rydułtowy oraz dyrektora jednostki kontrolowanej.

Przed rozpoczęciem czynności kontrolnych dyrektorowi jednostki przedstawiono stosowne upoważnienia i dokonano wpisu do książki kontroli.

Czynności kontrolne w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Rydułtowach przeprowadzono w dniach 6, 7, 9, 13 i 23 maja 2025 r. Kontrola obejmowała okres od 1 stycznia 2024 r. do ostatniego dnia czynności kontrolnych prowadzonych w jednostce kontrolowanej.

(Akta kontroli str. 1-17)

Użyte w wystąpieniu pokontrolnym skróty:

- ustawa – ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49);
- MOPS, Ośrodek – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rydułtowach, ul. Raciborska 369,
- asystent – asystent rodziny zatrudniony w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Rydułtowach.

Ustaień zawartych w wystąpieniu pokontrolnym dokonano w oparciu o analizę udostępnionej dokumentacji, informacje uzyskane od dyrektora kontrolowanej jednostki i pracowników, zatrudnionych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Rydułtowach. W czasie czynności kontrolnych stwierdzono, że asystenci oraz pracownicy socjalni posiadają dużą wiedzę na temat sytuacji rodzin objętych ich wsparciem.

W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych, działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydułtowach, w zakresie objętym kontrolą, ocenia się pozytywnie.

Ustalenia stanowiące podstawę do oceny realizacji zadań gminy, wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rydułtowach.

1. Uregulowania prawne jednostki wykonującej zadania własne gminy wynikające z ustawy.

- 1.1 statut, regulamin organizacyjny oraz upoważnienia/popełnomocnictwa dyrektora jednostki w zakresie realizacji zadań ujętych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rydułtowach jest jednostką budżetową Miasta Rydułtowy. Terenem działania Ośrodka jest obszar Miasta Rydułtowy. Nadzór nad działalnością Ośrodka sprawuje Burmistrz Miasta Rydułtowy.

Ośrodek działa m.in. na podstawie:

- Statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydułtowach nadanego Uchwałą Nr XXXV/283.05 Rady Miasta Rydułtowy z dnia 30 maja 2005 r., zmienionego kolejno Uchwałami Rady Miasta Rydułtowy: Nr L/390/06 z dnia 28 sierpnia 2006 r., Nr XXXVIII/336/09 z dnia 20 listopada 2009 r., Nr 16.123.2011 z dnia 16 grudnia 2011 r., Nr 3.31.2018 z dnia 20 grudnia 2018 r. i Nr 54.500.2023 z dnia 26 stycznia 2023 r.;
- Regulaminu Organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydułtowach, wprowadzonego Zarządzeniem Dyrektora MOPS Nr 37/21 z dnia 2 listopada 2021 r.

W Statucie określono, że podstawowym celem działalności Ośrodka jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Ośrodek wykonuje zadania gminy z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Szczegółową organizację i zasady działalności Ośrodka określa Regulamin Organizacyjny.

Z zapisów Regulaminu Organizacyjnego wynika, że podstawowymi komórkami organizacyjnymi Ośrodka są działy, komórki, sekcje oraz samodzielne stanowiska pracy. W ramach Działu Pomocy Społecznej funkcjonują: komórka pomocy środowiskowej i komórka usług społecznych. Komórkę pomocy środowiskowej tworzą: sekcja przemocy, sekcja pieczy zastępczej i sekcja asystentów rodziny. Do zadań pracowników sekcji asystentów rodziny należą w szczególności:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną, we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- udzielanie rodzinom pomocy w poprawie sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- udzielanie rodzinom pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych oraz psychologicznych trudności wychowawczych z dziećmi,
- motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych,
- udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych,
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i młodzieży,
- prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci,
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku,
- współpraca z jednostkami (...) działającymi na rzecz dziecka i rodziny,
- monitorowanie funkcjonowania po zakończeniu pracy z rodziną,
- koordynowanie działań w zakresie kompleksowego wsparcia rodzin z dziećmi, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie lub nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

W okresie objętym kontrolą, dyrektorem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydułtowach była pani Sylwia Noworyta, której Burmistrz Miasta udzielił pełnomocnictwa do kierowania i zarządzania Ośrodkiem, a także do reprezentowania go na zewnątrz, w tym składania i przyjmowania wszelkich oświadczeń woli w sprawach zwykłego zarządu.

(Akta kontroli str. 18-57)

1.2 spełnianie, przez osoby zatrudnione na stanowisku asystenta rodziny, wymogów określonych w art. 12 ust. 1 oraz art. 17 ust. 3 i 4 ustawy;

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Rydułtowach, na stanowisku asystenta rodziny zatrudnionych jest 5 osób, w łącznym wymiarze 5 etatów. Zakres czynności asystenta rodziny obejmuje zadania określone w ustawie dla osób zatrudnionych na tym stanowisku.

Analizie poddano akta osobowe osób zatrudnionych na stanowisku asystenta rodziny i ustalono, że:

- wszystkie zatrudnione są w oparciu o umowę o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy;
- posiadają wykształcenie zgodne z wymogami określonymi w art. 12 ust. 1 pkt 1 ustawy;
- złożyły oświadczenia odnośnie spełniania warunków określone w art. 12 ust. 1 pkt 2-4 ustawy;
- zostały sprawdzone w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym;
- spełniają warunki określone w art. 17 ust. 3-4 ustawy, tzn. nie łączą pracy asystenta rodziny z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego i nie prowadzą postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę;
- podnoszą swoje kwalifikacje - w okresie objętym kontrolą uczestniczyły w:
 - superwizji prowadzonej w ramach projektu „Rodzina to podstawa”;
 - różnych formach doskonalenia zawodowego, w tym m.in. w szkoleniach: „Kryzysy suicydalne – czego nie przeoczyć i jak pomagać?”, „Uprawnienia i obowiązki asystenta rodziny w zakresie przeciwdziałania przemocy”, „Współpraca pomiędzy asystentami rodziny a przedstawicielami pieczy zastępczej – wyzwania i dobre praktyki”, „Współpraca

– pracownik socjalny – asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”, „Praca z rodziną w kryzysie. Cele i działania asystenta rodziny oraz podział obowiązków pracownika socjalnego”, „W poszukiwaniu rozwiązań. Metoda GROW w pracy asystentów rodziny”, „Ocena okresowa i aktualizacja planu pracy z rodziną. Metodyka i dokumentacja”, „Dbaj o siebie, by skutecznie pomagać innym – budowanie dobrostanu dla asystentów rodziny”, „Jak rozmawiać z osobą doznającą przemocy domowej”, „Asystentura rodziny z rodziną z dziećmi w pieczy zastępczej – kiedy dawać szansę rodzicom, dlaczego i co ona oznacza?”; w webinarach: „Realizacja asystentury rodziny z nakazu sądu. Spotkanie z Sędzią Sądu Rejonowego”; w konferencji „Forum Praktyków Pomocy Społecznej”.

(Akta kontroli str. 58-69)

Ośrodek w lutym 2024 r. zorganizował konferencję „chrońMY dzieci” poświęconą nowym standardom ochrony małoletnich, nowelizacji kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.

2. Realizacja wybranych zadań gminy określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rydułtowach.

2.1 zapewnianie pomocy asystenta rodziny;

Na terenie Miasta Rydułtowy rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych mogą skorzystać z pomocy asystenta rodziny. W Ośrodku obowiązuje „Procedura działań podejmowanych przez asystenta rodziny i pracownika socjalnego na rzecz rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej”. Objęcie rodziny wsparciem asystenta rodziny następuje na podstawie postanowienia sądu lub na wniosek rodziny po sporządzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego i dokonaniu analizy sytuacji rodziny. W przypadku, kiedy z analizy sytuacji rodziny sporządzonej przez pracownika socjalnego, wynika potrzeba przydzielenia rodzinie asystenta, a rodzina nie wyraża zgody na pracę z nim, pracownik socjalny sporządza wniosek do sądu o wgląd w sytuację rodziny. Asystenta rodziny przydziela dyrektor Ośrodka.

W okresie objętym kontrolą, do Ośrodka wpłynęły 22 wnioski o przydzielenie rodzinie asystenta, z czego 21 wniosków rozpatrzono pozytywnie (przydzielono asystenta), a 1 wniosek nie został zrealizowany (z uwagi na brak kontaktu).

Częstotliwość i forma kontaktów asystenta z rodziną, miejsce (głównie w domu rodziny, jednak gdy rodzina zgłosi taką potrzebę, zapraszana jest na spotkanie w punkcie terenowym, który znajduje się w Ośrodku Sportu i Rekreacji w Rydułtowach) i czas trwania wynikają z sytuacji rodziny oraz jej problemów i potrzeb.

W okresie objętym kontrolą maksymalna liczba rodzin pod opieką jednego asystenta nie przekracza 15. Z analizy dokumentacji wynika, że asystent współpracuje z rodziną również w sytuacji, gdy dziecko przebywa poza domem, np. w pieczy zastępczej.

Jak ustalono, głównymi problemami, jakie występują w rodzinach, z którymi pracują asystenci, są: niskie kompetencje i niewydolność opiekuńczo-wychowawcza, niepełnosprawność i choroba, problemy rodzinne i mieszkaniowe (w tym zadłużenie mieszkania), uzależnienie od alkoholu i narkotyków, używanie środków psychoaktywnych, problemy z emocjami, stan psychiczny rodziców lub dziecka,

problemy edukacyjne, bezrobocie, rozwód rodziców, procedura Niebieskiej Karty, nieumiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego, trudności w załatwianiu spraw urzędowych.

Asystenci rodziny zatrudnieni w Ośrodku, w okresie objętym kontrolą, udzielali rodzinom pomocy i wsparcia w obszarach, w których dane rodziny tego wsparcia wymagały. W przypadku, gdy asystentura prowadzona jest na wniosek rodziny czy MOPS, o zakończeniu pracy z rodziną decyduje wspólnie asystent z pracownikiem socjalnym, po dokonaniu analizy realizacji planu pracy z rodziną. W sprawach z postanowienia sądu, o zakończeniu asystentury decyduje sąd. Po zakończeniu współpracy, asystent monitoruje sytuację rodziny.

Na terenie Miasta Rydułtowy praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych odbywa się kompleksowo. W razie potrzeby rodzice i ich dzieci kierowani są do instytucji udzielających wsparcia psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego lub prawnego. Rodziny mogą korzystać m.in. ze wsparcia 2 psychologów, mediatora i prawnika. W razie potrzeby są kierowane do specjalistów w wyznaczonych jednostkach.

Do ścisłej współpracy z asystentami rodziny wyznaczonych jest 3 pracowników socjalnych (świadczą pracę w budynku głównym MOPS). Asystenci rodziny mają swoją siedzibę w punkcie terenowym przy Ośrodku Sportu i Rekreacji, gdzie znajduje się również świetlica dla dzieci prowadzona przez Ognisko Pracy Pozaszkolnej. Jak w rozmowach podkreślali asystenci, najważniejsze w ich pracy jest kierowanie się dobrem dziecka. Asystenci na bieżąco współpracują z pracownikami socjalnymi, kuratorami, koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej, pracownikami szkół.

W sytuacjach szczególnie trudnych odbywają się spotkania zespołu multiprofesjonalnego (kierownik Ośrodka, pracownik socjalny, asystent rodziny, kurator ds. rodzinnych i nieletnich, pedagog szkolny, wychowawca klasy, logopeda), na których omawiana jest sytuacja rodziny, jej problemy, proponowane są działania zaradcze w celu wsparcia i pomocy rodzinie.

(Akta kontroli str. 70-83)

W rozmowach z kontrolującymi asystenci, współpracujący z nimi pracownicy socjalni/specjalista pracy socjalnej, a także zastępca kierownika działu podkreślali, że są bardzo dobrym zespołem, w którym panują dobre relacje, który się rozumie, wspiera i bardzo ściśle ze sobą współpracuje, dzięki czemu skutecznie działa na rzecz rodzin i przeciwdziała wypaleniu zawodowemu pracowników. Współpracę w zespole oceniali jako bardzo dobrą, twierdząc, że lepszego zespołu nie mogli sobie wymarzyć. Zespół jest otwarty na rozwój, zauważa, docenia i korzysta z indywidualnych zasobów i predyspozycji poszczególnych członków. Pracownicy wyrażali ogromne zadowolenie z możliwości uczestnictwa w superwizji, twierdząc, że jest to forma, która bardzo im pomaga w codziennej pracy. Pracę oceniali jako odpowiedzialną i obciążającą, ale jednocześnie dającą satysfakcję, szczególnie w sytuacjach, kiedy udaje się osiągnąć zamierzone efekty w pracy z rodziną i zrealizować cele. Podkreślali, że mają poczucie bezpieczeństwa w pracy, gdyż bezpośredni przełożeni rozumieją ich pracę, oraz że mogą porozmawiać o problemach z jakimi się mierzą zarówno z pozostałymi asystentami, współpracującymi z nimi pracownikami socjalnymi/specjalistą pracy socjalnej, zastępcą kierownika, jak i dyrektorem Ośrodka.

2.2 zapewnianie rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych dostępu do specjalistycznego poradnictwa;

Rodziny z terenu Miasta Rydułtowy przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, będące w kryzysie emocjonalnym, doświadczające przemocy, zmagające się z życiowymi trudnościami mogą otrzymać pomoc i wsparcie m.in. w: Specjalistycznym Ośrodku

- Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy w Wodzisławiu Śląskim, Wodzisławskim Ośrodku Rehabilitacji Terapii Dzieci i Młodzieży w Wodzisławiu Śląskim, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Wodzisławiu Śląskim i Raciborzu.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej, na dostępnej dla wszystkich tablicy ogłoszeń, znajdują się informacje o różnego rodzaju szkoleniach czy warsztatach szkoleniowych. W ofercie znajduje się np.: warsztat szkoleniowy „Powiedz mi co czujesz, czyli jak rozmawiać z dzieckiem o uczuciach”, szkolenie „Szkoła dla rodziców”, których celem jest poszerzanie wiedzy uczestników, wzmacnianie ich postaw rodzicielskich, korygowanie metod wychowawczych oraz budowanie więzi opartej na wzajemnym szacunku i zrozumieniu. W Ośrodku realizowanych jest kilka projektów, adresowanych dla mieszkańców z różnych grup wiekowych oraz różnych potrzeb. Jednym z nich jest, opracowany przez Dyrektora MOPS, projekt „Rodzina to podstawa – rozwój usług wsparcia rodziny w mieście Rydułtowy”, którego celem jest podjęcie działań w zakresie rozwoju, podniesienia jakości oraz dostępności usług wsparcia dla rodzin, w tym rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych lub w kryzysie.

Rodzice mogą korzystać ze wsparcia asystenta, pracownika socjalnego, psychologa, bezpłatnych porad prawnych i mediacji oferowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Dodatkowo, w ramach współpracy z Wodzisławską Placówką Wsparcia Dziennego „Dziupla”, rodziny i dzieci mogą korzystać ze wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego.

(Akta kontroli str. 75-76)

2.3 pomoc w opiece i wychowaniu dzieci przebywających w rodzinie;

Rodziny uzyskują wsparcie w opiece i wychowaniu dzieci w Ognisku Pracy Pozaszkolnej w Rydułtowach; w Świetlicy Stowarzyszenia Rodzin i Osób Niepełnosprawnych „Tacy Sami” w Rydułtowach; poprzez możliwość uczestnictwa w zajęciach rekreacyjno-sportowo-edukacyjnych na terenie powiatu wodzisławskiego, w tym w Szarlota Urban Lab w Rydułtowach – miejscu integracji mieszkańców, inspirujących spotkań, ciekawych warsztatów i twórczych działań.

W okresie objętym kontrolą, rodzinom udzielano wsparcia m.in. polegającego na:

- pomocy w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego - 65 rodzin;
- pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych i psychologicznych - 40 rodzin;
- pomocy w zakresie problemów wychowawczych z dziećmi - 30 rodzin;
- wsparciu dzieci, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych – 13 rodzin;
- podejmowaniu działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu rodziny i dzieci – 14 rodzin;
- indywidualnych konsultacjach wychowawczych prowadzonych dla rodziców i dzieci – 83 rodziny;
- motywowaniu do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, których celem było kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych – 15 rodzin.

(Akta kontroli str. 75-76 oraz str. 84-86)

2.4 opracowanie i realizacja 3-letniego gminnego programu wspierania rodziny;

Na terenie Miasta Rydułtowy są opracowywane i realizowane 3-letnie programy wspierania rodziny. W okresie objętym kontrolą realizowano „Gminny Program Wspierania Rodziny dla Miasta Rydułtowy na lata 2023 – 2025”, przyjęty uchwałą Nr 54.503.2023 Rady Miasta Rydułtowy z dnia 26 stycznia 2023 r. Głównym celem programu jest zapewnienie wszechstronnego wsparcia na rzecz pozostawienia dziecka w rodzinie biologicznej oraz stworzenie przyjaznych warunków w środowisku dla dziecka powracającego do rodziny. Program skupia się na wzmacnianiu rodziny poprzez reintegrację społeczną rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wzmacnianiu i budowaniu więzi rodzinnych, zapewnianiu rodzinom rozwoju, wspomaganiu rodziców w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskich. Adresatami programu są rodziny wychowujące dzieci, w których występuje przemoc, problem uzależnienia, które są zagrożone ubóstwem, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. MOPS realizując ww. program współpracuje z instytucjami działającymi na rzecz dzieci.

Z realizacji programu co roku sporządzane jest sprawozdanie.

(Akta kontroli str. 87-102)

3. Zadania asystenta rodziny

3.1 prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną/dokumentowanie pracy z rodziną;

Ustalono, że asystenci rodziny dokumentują pracę z rodziną oraz działania podejmowane na jej rzecz. Asystenci podkreślali, że pracę rozpoczynają od wzbudzenia zaufania rodziny, poznania jej potrzeb i oczekiwań, a w swojej codziennej pracy starają się być przyjacielem rodziny. Każda rodzina jest traktowana indywidualnie, a w trakcie asystentury, jej sytuacja omawiana jest w multiprofesjonalnym zespole ds. oceny sytuacji w rodzinie (rodzina jest również zapraszana do udziału) oraz na odbywających się raz w tygodniu naradach asystentów oraz współpracujących z nimi pracowników socjalnych.

W trakcie czynności kontrolnych analizie poddano 10 losowo wybranych teczek, w których asystenci dokumentują pracę z rodzinami. W dokumentacji znajdowały się m.in. wywiad środowiskowy; wnioski o przydzielenie asystenta bądź postanowienia sądu zobowiązujące rodzinę do podjęcia współpracy z asystentem; decyzje MOPS o przydzieleniu rodzinie asystenta; zasady współpracy rodziny z asystentem (podpisane przez obie strony); zgoda rodziny na podjęcie współpracy z asystentem (podpisana przez obie strony) poprzez wspieranie jej w celu przezwyciężenia trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych; opis sytuacji rodziny; harmonogram działań asystenta z rodziną; plan pracy z rodziną i jego modyfikacje; okresowe oceny sytuacji rodziny; sprawozdania; protokoły z posiedzeń multiprofesjonalnego zespołu ds. oceny sytuacji w rodzinie; karty monitoringu rodziny (w sytuacji zakończonej pracy z rodziną).

W zasadach współpracy rodziny z asystentem rodziny zaznaczono m.in., że praca asystenta odbywa się w oparciu o zasadę dobrowolności; podczas spotkań obie strony dbają o zapewnienie właściwej atmosfery współpracy, aktywnie uczestnicząc w dążeniu do realizacji założonych celów; rodzina wspólnie z asystentem określa obszary wymagające zmiany, formułując cele do osiągnięcia oraz plan pracy; plan pracy może być modyfikowany i wymaga akceptacji dwóch stron; spotkania z asystentem odbywają się nie rzadziej niż raz na dwa tygodnie, w terminach ustalonych wspólnie z rodziną; asystent wspólnie z rodziną ocenia postępy w realizacji celów, a po zakończeniu współpracy następuje ostateczna ocena współpracy.

Opis sytuacji rodziny zawiera m.in. obraz aktualnej sytuacji rodziny z perspektywy członków rodziny (trudności, mocne strony, oczekiwania, potrzeby, cele rodziny); informacje o rodzinie zebrane od innych pracowników służb społecznych oraz cele do osiągnięcia wskazane przez pracowników instytucji; opis sytuacji rodziny z perspektywy asystenta rodziny (trudności, umiejętności wymagające wzmocnienia, zasoby rodziny, środowiska lokalnego i instytucjonalne).

(Akta kontroli str. 103)

Asystenci dokumentują swoją pracę wypełniając miesięczne karty czasu pracy, wpisując wykonane zadania i liczbę godzin, przedkładając je do podpisu dyrektora MOPS.

3.2 opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, a w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej opracowanie we współpracy z rodziną i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną skoordynowanego z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;

W teczce każdej rodziny znajdował się plan pracy z rodziną, dokument był zgodny z art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy. Pod planem pracy z rodziną były podpisy asystenta rodziny, pracownika socjalnego/specjalisty pracy socjalnej i rodziny. W planie wpisany był cel główny oraz cele szczegółowe służące jego realizacji, efekty, podejmowane działania, termin wykonania, osoby odpowiedzialne oraz informacja o realizacji. W razie zmieniającej się sytuacji rodzinnej plan jest modyfikowany.

Jak poinformowali pracownicy, plan pracy z rodziną jest omawiany i tworzony przy aktywnym współudziale rodziny, która może się wypowiedzieć odnośnie tego co chce osiągnąć, do czego chce dążyć. Asystenci tłumaczą rodzinie cel i założenia oraz proponują jak można to osiągnąć. W rozmowach podkreślali, że jest zauważalna różnica w pracy z rodziną objętą asystenturą na wniosek MOPS i sądu. Rodziny zobowiązane przez sąd do współpracy z asystentem, traktują ich jako zło konieczne i czują się przymuszone, często odwołują spotkania, podejmują pozorowaną współpracę, natomiast rodziny, które same przychodzą po wsparcie, są otwarte i chętne do zmiany.

(Akta kontroli str. 104-107)

3.3 dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny;

Okresowej oceny sytuacji rodziny dokonuje asystent, a następnie podpisuje ją dyrektor Ośrodka. Ocena zawiera: opis sytuacji rodziny, opis realizacji założonych w planie pracy z rodziną celów oraz ocenę wykonanych działań (w rozbiciu na działania wykonane, w części wykonane i niewykonane), a także wnioski. Z analizy dokumentacji wynika, że oceny dokonywane są zgodnie z zapisami art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy – nie rzadziej niż co pół roku.

(Akta kontroli str. 108-109)

3.4 monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;

Asystent kończy pracę z rodziną w sytuacjach gdy plan pracy z rodziną został zrealizowany, rodzina zerwała współpracę lub zrezygnowała z dalszej współpracy, bądź asystentura została odwołana przez sąd. Przyczyny zakończenia pracy z rodziną wpisywane są w ocenę końcową pracy asystenta rodziny, która przedkładana jest do podpisu dyrektora Ośrodka. W przypadku zrealizowanego planu pracy i zakończenia pracy z rodziną, asystent monitoruje funkcjonowanie rodziny poprzez wizyty kontrolne w środowisku, z których po sprawdzeniu aktualnej sytuacji rodziny, asystent wypełnia kartę monitoringu.

Monitoring trwa zazwyczaj przez okres ok. 3 miesiące, jednak zależy od potrzeb rodziny i w razie potrzeby zostaje wydłużony. Zdarzają się sytuacje, że rodzina po okresie monitoringu wraca pod opiekę asystenta rodziny, jednakże powodem powrotu są zazwyczaj inne problemy niż te, nad którymi poprzednio się pracowało.

(Akta kontroli str. 72 oraz str. 110-112)

Uwagi i wnioski

W toku czynności kontrolnych ustalono, że Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rydułtowach prawidłowo realizuje zadania gminy w zakresie wspierania rodziny wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Na terenie Miasta Rydułtowy rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych mogą skorzystać z pomocy asystenta rodziny, mają zapewniony dostęp do poradnictwa specjalistycznego, a także jest im udzielana pomoc w opiece i wychowaniu dzieci.

Na stanowisku asystenta rodziny zatrudniane są osoby, które posiadają odpowiednie kwalifikacje oraz spełniają warunki określone w ustawie. Asystenci realizują pracę z rodziną i na jej rzecz, zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy, właściwie ją dokumentują, opracowują i realizują plan pracy z rodziną, dokonują okresowej oceny sytuacji rodziny, a także monitorują funkcjonowanie rodziny po zakończeniu z nią pracy.

W Ośrodku realizowanych jest kilka projektów, adresowanych dla mieszkańców z różnych grup wiekowych oraz różnych potrzeb. Jednym z nich jest, opracowany przez Dyrektora MOPS, projekt „Rodzina to podstawa – rozwój usług wsparcia rodziny w mieście Rydułtowy²²”, którego celem jest podjęcie działań w zakresie rozwoju, podniesienia jakości oraz dostępności usług wsparcia dla rodzin, w tym rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych lub w kryzysie.

Na terenie Miasta Rydułtowy są opracowywane i realizowane 3-letnie programy wspierania rodziny.

W rozmowach z kontrolującymi asystenci, współpracujący z nimi pracownicy socjalni/specjalista pracy socjalnej, a także zastępca kierownika działu podkreślali, że są bardzo dobrym zespołem, w którym panują dobre relacje, który się rozumie, wspiera i bardzo ściśle ze sobą współpracuje, dzięki czemu skutecznie działa na rzecz rodzin i przeciwdziała wypaleniu zawodowemu pracowników. Współpracę w zespole oceniali jako bardzo dobrą, twierdząc, że lepszego zespołu nie mogli sobie wymarzyć. Zespół jest otwarty na rozwój, zauważa, docenia i korzysta z indywidualnych zasobów i predyspozycji poszczególnych członków. Pracownicy wyrażali ogromne zadowolenie z możliwości uczestnictwa w superwizji, twierdząc, że jest to forma, która bardzo im pomaga w codziennej pracy. Pracę oceniali jako odpowiedzialną i obciążającą, ale jednocześnie dającą satysfakcję, szczególnie w sytuacjach, kiedy udaje się osiągnąć zamierzone efekty w pracy z rodziną i zrealizować cele. W czasie czynności kontrolnych stwierdzono, że asystenci oraz pracownicy socjalni posiadają dużą wiedzę na temat sytuacji rodzin objętych ich wsparciem. W rozmowach podkreślali, że mają poczucie bezpieczeństwa w pracy, gdyż bezpośredni przełożeni rozumieją ich pracę, oraz że mogą porozmawiać o problemach z jakimi się mierzą zarówno z pozostałymi asystentami, współpracującymi z nimi pracownikami socjalnymi/specjalistą pracy socjalnej, kierownikiem, jak i dyrektorem Ośrodka.

W toku czynności kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości, w zakresie objętym kontrolą, w związku z tym odstępuje się od wydania zaleceń pokontrolnych.

Pouczenie

Na podstawie § 14 ust. 1-2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r. poz. 1477) dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydułtowach może wnieść umotywowane zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, na zasadach określonych w art. 197d ust. 1-7 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49).

Ww. zastrzeżenia należy wnieść na piśmie do dyrektora Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach na adres: Wydział Rodziny i Polityki Społecznej Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach ul. Piastowska 40, 43-300 Bielsko - Biała, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

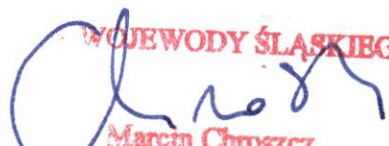
Niniejsze wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach. Egzemplarz nr 1 przekazano za potwierdzeniem odbioru dyrektorowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydułtowach.

Egzemplarz nr 2 włączono do akt kontroli.

Zespół kontrolny:

.....
Anna Lechowicz
starszy inspektor wojewódzki

.....
Danuta Kotorowicz
starszy inspektor wojewódzki

WOJEWODY ŚLĄSKIEGO
Marcin Chroszcz
Wydział Rodziny i Polityki Społecznej